

Časování plodnosti napříč generacemi českých žen narozených v letech 1966–1990

Abstrakt:

S ohledem na narůstající průměrný věk žen při narození prvního a druhého dítěte se tato práce zaměřuje na intenzitu a příčiny neplánovaného odkladu plodnosti optikou žen samotných. Práce převážně využívá data z kvantitativního šetření *Ženy 2016* a z kvalitativního výzkumu *Ženy 2019*, které dotazovaly ženy narozené v letech 1966 až 1990. Použitými analytickými metodami byly nejen přístupy kvalitativního, ale taktéž kvantitativního charakteru. Hlavním přínosem práce je rozfázování procesu odkladu plodnosti. V prvním řadě je třeba rozlišit odklad plánovaný a neplánovaný, přičemž oba se podílejí na nárůstu průměrného věku žen při narození prvního dítěte. Druhým přínosem je pak zjištění o sekvenčním charakteru časování plodnosti, kdy v první fázi je realizace plodnosti odkládána v případě, že nejsou naplněny předpoklady pro založení rodiny (jmenovitě ukončení studia, stabilizace pozice na pracovním trhu či materiální zabezpečení rodiny). Ve druhé fázi je plodnost odkládána s ohledem na partnerskou situaci ženy a ve třetí fázi pak v důsledku zdravotních obtíží. S neplánovaným odkladem prvního dítěte se identifikovala až třetina dotázaných žen, které plánovaly přinejmenším jedno dítě. S neplánovaným odkladem druhého dítěte pak třetina žen, které již přinejmenším jedno dítě měly a plánovaly celkem alespoň dvě děti.

Klíčová slova: reprodukční chování, plodnost, plánovaný a neplánovaný odklad, Česko